

נאום שר החוץ, אבא אבן, במועצת הביטחון (8.10.1973)

אני מודה לחברות מועצת הביטחון על שהזמינו אותי להשתתף בעבודת המועצה, לא בפעם הראשונה.

הבוקר השמעתי הצהרה בגוף אחר של האו"ם על ההתקפה רחבת-הממדים שהוחל בה נגדנו ביום הכיפורים במערב ובצפון ועל האבידות והסבל האכזריים מאוד שגרמה התקפה זו. אחרי עיון בנאומים שנישאו היום על-ידי נציגי ארה"ב וסין ושר החוץ המצרי אבקש לנאום לפני מועצת הביטחון באחת הישיבות הבאות. אני סבור שיהיה זה מועיל אם בישיבה הבאה יביא שר החוץ המצרי הוכחות כלשהן לכזב המחפיר על התקפה של כוחות ים ישראליים בסוחרה ובזעפרנה, התקפה שהוא יודע כמוני כי לא היתה ולא נבראה. אני כמעט סבור, כי יהיה זה נאה יותר לייצר הוכחות כלשהן מאשר לא להביאן בכלל, שכן הוא ואני יודעים שדבר זה לא היה מעולם.

אולם הערב אענה רק על שאלה יסודית אחת ששאל שר החוץ של מצרים במאי השנה וחזר עליה הערב: מה הוא יכול להביא חזרה לעמו?

התשובה היא, שהוא יכול להביא לעמו את העובדה שדלת המשא-ומתן פתוחה לממשלות המזרח התיכון. משא-ומתן שימיר מלחמה בשלום, איבה בשיתוף-פעולה, קוי הפסקת-אש בגבולות מוסכמים ובטוחים. וכאשר אני אומר משא-ומתן, אני מתכוון לא לכפיה חד-צדדית כלשהי, אלא ללימוד מפורט ומדויק על-ידי שני הצדדים של מה שמעסיק ומטריד את האחרים וכיצד ניתן להביא דאגות אלה לכלל הרמוניה מירבית.

ככלות הכל, כל דבר אחר כבר נוסה. נוסתה מלחמה שלא הביאה אלא תוצאות טרגיות; שביתות נשק והפסקות-אש זמניות, שבירות, פגיעות כבר נוסו; האשמות פומביות כבר נוסו; הצהרות מצריות שאין להם סוף המאיימות על ישראל בחורבן, כבר נוסו.

רק דבר אחד בלבד טרם נוסה — כינון שלום על-ידי משא-ומתן. הגיעה השעה לפתוח בהרפתקה של שלום פרי משא-ומתן. זה הדבר שצריך היה לאמרו במאי אשתקד ובפעמים רבות אחרות מאז ועד היום על הבעיות העומדות לפנינו כתוצאה של התקפות ממערב ומצפון — והן באו כפי שנאמר הערב מדרום ומצפון — וכן על הסיכויים שפותח המשבר הזה.

"לפני הכרעה" — פרשנות מאת האלוף (מיל') חיים הרצוג

הנקודה העיקרית בקשר למלחמה בסיני וברמת הגולן היא, שאנו עומדים בפני מערכה כבדה. גודל הכוחות שהאויב כבר הטיל מדגיש שזאת אחת המערכות הגדולות שלנו וכי אסור לנו להיתפס להקשה ממלחמות שעברו. זו היא מלחמה בעלת אופי אחר שהיוזמה לה באה מידי האויב, אשר ניצל אותה בשלביה הראשונים של המערכה.

לכן, הנטייה לחשב את המערכה במונחים של שעות, ואפילו של ימים בודדים, איננה רצויה. השאלה העומדת עתה בפני הפיקוד המצרי היא, האם להפעיל את חיל-האוויר היום, כדי להגן על הגשרים, שרובם הושמדו על-ידי חיל-האוויר הישראלי, וכן על כוח הטנקים המצרי שחדר לסיני. מתן יד חופשית לחיל-האוויר הישראלי מסכן, כמובן, את המערך המצרי בסיני.

עד כה נמנעו המצרים מלהפעיל את חיל-האוויר בצורה ממשית מאחת משתי הסיבות הבאות, או שתיהן:

הם חוששים מפני קרב ישיר עם חיל-האוויר שלנו, שהוכיח את עליונותו המובהקת בעבר; יש במצרים חשש שאולי הכוח האווירי העיקרי שלהם יהיה דרוש להגנה על הטריטוריה המצרית עצמה מעבר לתעלה במקרה של התקפה אווירית ישראלית.

עם זאת יש לזכור, כי רוב כוחות הקרקע שיועדו למערכה על-ידי האויב — בעיקר על-ידי סוריה — כבר הוטלו לקרב והיו במגע עם כוח הבלוימה שלנו שנאבק בהם, עצר אותם ואילץ אותם פה ושם לסגת. המערך העיקרי של צה"ל, לעומת זאת, עדיין לא הוטל למערכה וכל שעה שעוברת מבססת כוחות טריים נוספים שלא הוכנסו לפעולה. הכנסת כוחות אלה למערכה היא שתכריע אותה.